
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

A BUZGÓ

Jelenések könyve 3,7-13

2020. MÁRCIUS 1.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: Zsidókhöz írt levél 12,1-11.

Imádkozunk az első bűnbánati zsoltárral:

Uram, ne feddj meg engem haragodban és ne ostorozz engem búsulásodban. Könnyörülj rajtam Uram, mert ellankadtam, gyógyíts meg engem, Uram, mert megháborodtak csontjaim.

Lelkem is igen megháborodott, térj vissza Uram, mentsd ki lelkemet, segíts meg engem kegyelmedért. Mert nincs emlékezés Rólad a halálban, a Seolban kicsoda dicsőít Téged? Elfáradtam sóhajtozásomban, egész éjjel áztattam ágyamat, könnyhullatással öntöztem nyoszolyámat. Szemem a bánattól elbágyadt, megvédheted minden szorongatóm miatt.

Távozzatok tőlem mind, ti bűncselekedők, mert meghallgatja az Úr az én siralmam szavát. Meghallgatja az Úr az én könyörgésemet, elfogadja az Úr az én imádságomat. Ámen (6. zsoltár)

Textus: A Laodiceabeli gyülekezet angyalának is írd meg: Ezt mondja az Ámen, a hű és igaz bizonyosság, az Isten teremtésének kezdete: Tudom a te dolgaidat, hogy te sem hideg nem vagy, sem hév; vajha hideg volnál, vagy hév. Így mivel lágymeleget vagy, sem hideg, sem hév, kivetlek téged az én számból. Mivel ezt mondod: Gazdag vagyok, és meggazdagodtam és semmire nincs szükségem; és nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen.

Azt tanácslom néked, hogy végy tőlem tűzben megpróbált aranyat, hogy gazdaggá légy; és fehér ruhákat, hogy öltözeted legyen, és ne láttassék ki a te mezítelenségednek rútsága; és szemgyógyító írral kend meg a te szemeidet, hogy láss. Akiket én szeretek, megfeddem és megfenyítem: légy buzgóságos azért, és térj meg. Ímé az ajtó előtt állok és zörgetek; ha valaki meghallja az én szómat és megnyitja az ajtót, bemegyek ahhoz és vele vacsorálok, és ő én velem.

Aki győz, megadom annak, hogy az én királyiszékembe üljön velem, amint én is győztem és ültem az én Atyámmal az ő királyiszékében. Akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. (Jelenések könyve 3,14-22)

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Megvallom, liturgiai szempontból mi itt elég lazák vagyunk Budahegyvidéken. Például, amikor az igehirdetés textusát olvassuk, legyen az bármilyen hosszú, azt állva hallgatja a gyülekezet, megtisztelve Isten élő Igéjét. Kényelmi szempontok miatt azonban, olykor azt mondjuk, hogy leülve hallgassa a gyülekezet. Máskor nem mondunk semmit, mégis leül a gyülekezet, megint máskor állva marad. Ám az imént szándékosan mondtam, hogy foglaljon helyet a gyülekezet, holott nem hosszú az a szakasz, amit felolvastam, de azt, ami ebben a levélben a laodiceai gyülekezethez szól, azt leülve kell hallgatni, nehogy beleszédüljünk vagy összerogyjunk. Ez az egyetlen levél a hét közül (éppenséggel az utolsó), amelyben a gyülekezetek Ura semmi méltányolni való nem talál a gyülekezetben. Korábban is hallottunk bírálatot, dorgálást, feddést, máskor is szólt az Úr a gyülekezetekhez leleplező szavakkal, de mindig volt valami, valami buzgóság, valami helytállás, valami igyekezet, valami kis növekedés, vagy valami maradék, ha el is hanyatlott az egész gyülekezet, és erre lehetett támaszkodni. Itt? Semmi! Mondhatni, ez egy haragos levél. És mindjárt enyhíteni is lehet, József Attila szép versével, amit sokat idézünk: „érted haragszom, nem ellened!” De idézzük teljesebben: „érted haragszom, nem ellened, erősítsen az én haragom, de hogy is bántson.” Ez a harag prófétai harag, isteni búsulás (Ézsaiás 54,8, Zsoltár 6,2) - erősítésre, megjobbításra, megtérésre való, nem megsemmisítésre.

Egy hosszú út végén érkezik a postás a laodiceai gyülekezetbe. Közvetlenül Filadelfiából, ahol a legutóbb olvastuk és magyaráztuk az oda küldött levelet. Ha azonban ránézünk a térképre, azt látjuk, hogy Efézusból, az első gyülekezetből, ahol először olvasták a leveleket, csak 160 kilométer az út Laodiceáig, rövid idő alatt meg lehet tenni, gyalog is kényelmesen négy nap alatt. Ha pedig fölrajzoljuk a gyülekezeteket összekötő utakat, akkor azt látjuk, hogy igen hosszasan sajátos ívet kellett megtennie annak, aki a leveleket vitte. És ez nem véletlenül van így, mert a többi gyülekezet helyzete, áldása, ereje, vagy éppen nyomorúsága, üldözöttsége, szegénysége, aztán a figyelmeztetések és vigasztalások, buzdítások, útmutatások mindenkire szóltak. Egyszóval, ha a laodiceaiak kapták utoljára a körlevelet, akkor az olvasást ők is Efézussal kezdték, és hallottak láttak és tudtak mindent a többiekéről is. Ezért éppen az előző gyülekezet, Filadelfia nagy hűsége, a gyengeségébe elrejtett ereje, hálás élete mutatja meg itt – mintegy az ellentétébe foglalva – ennek az intelemnek az okát.

Előbb azonban a városról is szólni kell, mert láttuk már korábban is, hogy annak a városnak a helyzete és a históriája, ahol egy-egy gyülekezet élt,

mindig valami megvilágosító példát is jelentett. Ha - még egyszer mondom - nekünk magyaroknak mondják: „nekünk Mohács kell!” - , ezt mi értjük, ez a mi históriánk, de egy dán vagy egy dél-afrikai nem érti. De ha számba vesszük a laodiceai adottságokat, megsejthetjük, hogyan értettük - és nagyon is jól értették - nekik szóló levelet.

A várost Kr.e. 300 körül alapították. Antiokhosz Theosz építtette és kedves feleségéről, Laodikéről nevezte el Laodiceának. Jó helyre épült a város, fő útvonalak mellé. Ez szerencsés döntés volt. Ahogy halad a magyar autózstráda-építés, besüllyedt, elhanyagolt, periférikus területek zárkóznak fel egy szempillantás alatt. A római birodalom nagy ereje éppen az a jó utakban volt. Zajlott a kereskedelem, és a békefenntartó csapatok is hamar odaérnek, ahol zajongás, háborúság, probléma támadt. Laodicea az első keresztyén gyülekezetek idején az egyik leggazdagabb kereskedőváros volt, ráadásul szabad város, vagyis kevesebb adóteher nyomta. Lakói között - ez pedig fontos az üzenet megértéséhez - gazdag zsidók is éltek. Kr. előtt a 2. században, Babilóniából, az oda évszázadokkal korábban elvitt zsidók közül számos, elsősorban kereskedelemmel foglalkozó zsidót áttelepítettek. Kétszáz év múlva már 7500 felnőtt zsidó férfi tartozott a város közösségéhez. És tehetősök voltak. Olyannyira, hogy Cicero feljegyzése szerint, egy antiszemita pamfletjében a zsidók aranya ellen kel ki, és azt hánytorgatja föl hogy a laodiceai zsidók évente tíz kiló színaranyat küldtek a jeruzsálemi templomnak (a szenátus tudta és beleegyezése nélkül!). Ez volt az adójuk a távoli templomnak. (A templomadót Jézus is megfizette, Mt 17,27) Laodicea híres volt a vízvezetékeiről is, hőforrások voltak a településen körül, s volt külön egy hideg-vizes vezeték ivóvíznek, de építettek a hévizeknek is meleg-vizes tározókat. Summa: gazdag város, kereskedőváros, szabad város, wellness város - mi kell még? Kr. u. 60-ban egy földrengés ezt a várost is összedöntötte, és bár nem kapott a birodalmi központból támogatást az újraépítésre (szemben számos környező településsel), ők a maguk erejéből újjáépítették az egész várost, mégpedig dicsőséges római pompával. A régészek mind a mai napig találnak a laodiceai ásatásokon épületmaradványokat, melyekre ez van felírva görög betűkkel: ἐκ τῶν ἰδιῶν - magyarul: a magunk erejéből! Elég itt Budapesten körbejárni, sok helyen látni feliratot, például: épült Ferencz József császár alatt, épült Horthy Miklós kormányzósága alatt, épült X.Y. miniszterelnöksége idején - most nem mondom el az elmúlt 30 év miniszterelnökeit -, így öregbítik magukat a nagyok. Hát Laodicea nem öregbítette a római szenátus és a császár híret - ők saját magukat dicsérték, mert a magunk erejéből álltak talpra.

Ez a gazdag, tehetős, wellness város büszke város is. Ráadásul a levélből az is kiderül, hogy a keresztyén közösséget külső és belső békében él. A többi gyülekezet vagy üldözéstől szenved, vagy tévelygések gyötrik, és belső szakadások szagatják, de itt minden a legnagyobb rendben. Béke, nyuga-

lom, tehetőség, jó rend. Ide a püspöknek nem kell vizitációs bizottságot kiküldenie, hogy elsimítson valami civakodást, hogy segítsen a gyülekezet elesett állapotán, hogy szót mondjon valami tévtanítás ellen – tiszta Budahegyvidék! S mondják is a laodiceai keresztyének: gazdag vagyok. Egészen pontosan, kiegészítéssel mondják: „gazdag vagyok, és meggazdagodtam.” Nem tudom értitek-e ennek a lényegét? Gazdagnak lehet lenni örökségből is lehet, de itt van egy nyomatékosító kiegészítés: „meggazdagodtam és semmire nincs szükségem.” Vagyis annyira tehetős vagyok, hogy úgymond, mindenre telik. Ezzel a laodiceai dicsekedéssel szemben szól a prófétai üzenet: „nem tudod, hogy te vagy a nyomorult és a nyavalyás és szegény és vak és mezítelen!”

Idézzétek föl kedves testvérek a korábban foglaltakat, az olykor lesújtó ítéleteket, a diagnózisokat. Másutt is hallottuk: „az a panasza ellened” vagy: „az a mondatom ellened” – hogy „elhagytad az első szeretet” (Efézus), vagy „megengeded” Jézabel bűneit (Thiatura), vagy „eltűröd” a tévelygőket (Pergamon). Valami „kevés” panasz. De itt? Őt. Nyomorult, nyavalyás, szegény, vak és mezítelen.

Mit mond magáról a Laodicea? Nincs szükségem semmire! Ez pedig az jelenti: ha nincs szükségem semmire, akkor nincs szükségem senkire! Ezt a levelet a gyülekezetnek Isten teremtésének a kezdete címezi, maga Jézus Krisztus, a teremtő Ige. Ha nincs szükségem senkire, akkor nincs szükségem Krisztusra sem. Ez itt a nagy ellentmondás. A teremtő Úr Isten teremtésének kezdete szól a gyülekezethez, akiről a Kolossé levélben mondja Pál apostol: „Őbenne van elrejtve Isten dicsőségének minden gazdagsága.” (Kolossé 1,27) Azt mondja a magakellető laodiceai gyülekezet: nincs szükségem az élet teremtő forrására; meggazdagodtam, nincs szükségem Isten dicsőségének felfoghatatlan gazdagságára; gazdag vagyok és meggazdagodtam, és nincs szükségem Krisztusra.

Érteni fogjuk hát, hogy amikor a gyülekezet Ura azt mondja nekik: „azt tanácsolom neked, végy tőlem tűzben próbált aranyat, hogy gazdaggá légy... És értették a laodiceaiak is, mert sok aranyuk volt, de tudták azt is (szent iratok olvasó zsidók voltak), hogy ez a tűzben megpróbált arany a Példabeszédek könyve szerint az Úr igaz ítélete (Péld 17,3). Péter apostol szava szerint a kipróbált hit (1Péter 1,7).

És értették ezt is: „végy magadnak fehér ruhákat, hogy öltözeted legyen, és ne láthasson ki mezítelenségéd rútsága.” Laodicea a fekete gyapjúiról volt híres, dicsőséges ruhaipara volt. És értették ezt is: „és szemgyógyító írral kend meg szemeidet, hogy láss.” Egy wellness városban, ahol különböző hévízforrások szolgálták a kényelmet és a gyógyulást, ahol kiterjedt gyógyászati iparágak működtek, és mindenféle szemre, fülre való kenőcsöt készítettek, - hogyne értették volna!

Vagyis a tanácsokból (végy magadnak tűzzel próbált aranyat, fehér ruhát, szemgyógyító irt) kiderül, hogy az a dicsekedés, amit a laodiceai keresz-

tyének polgártársaiktól tanultak el (a magunk erejéből építették újjá a várost, a római szenátus a fogát csikorgatja gazdagságunk miatt), ez mind hamis dicsekedés volt.

Hogy ez mennyire így van, annak bizonyítására egy rövid kitérőt kell tennünk, Aki elolvassa Pál apostolnak a Kolossé gyülekezethez írt levelét, találkozik benne Laodicea nevével. Azt kéri Pál a Kolossé gyülekezettől, hogy levelét juttassák el a szomszédos Laodiceába is. (A két település 17 kilométerre van egymástól.) Továbbá kéri, hogy a Laodiceába írott levelét pedig Kolossében is olvassák föl (Kolossé 4,17). Csakhogy ez a levél elveszett. Nem tudunk róla semmit. Ám a középkor kegyesei úgy gondolták, hogy írnak egy levelet Pál apostol nevében a laodiceai gyülekezetnek, a későbbi kegyesek épülésére. (Ez a műfaj amúgy divat is volt a középkorban.) Így megszővegeztek egy rövid, néhány mondatos levelecskét, tele olyan részletekkel, amelyeket az efézusi, a kolosséi, a Timóteushoz írt levelekből vettek át. Sok latin Biblia-kiadás szövegében szerepelt. A zsinatok, Jeromos egyházatya, a középkori nagy teológusok, Erasmus és a reformátorok nem fogadták el hitelesnek, mondván, hogy ez csak egy kedves hamisítvány. Kálvin egyenesen ironizál, hogy ha ezt Pál írta volna, akkor két Laodiceának kellene lennie, de csak egy van. Mégis, van ebben a később összeszerkesztett levélben néhány megjegyzés, ami ide vág és illik a helyzethez. Azt mondja Pál (vagy az, aki nevében írta): „óvakodjatok a kérdéstől (latinul: vaniloquia)! Nos, a laodiceaiak dicsekedése Kolossében is ismeretes volt, a kérdésük, büszkélkedésük híre oda is eljutott. Gazdag vagyok, meggazdagodtam, nincs szükségem semmire – micsoda szó volt ez a szenvedő, üldözött, meggyötört közösségek körében! Aztán hozzáteszi még ez az irat: „és azoktól is óvakodjatok, akik elmerültek a gazdagság szennyében, és tartásotok meg, amit hallottatok és szívetekbe fogadtatok, a szabadító evangéliumot!” Nincsen szükségem semmire?

Ez a *szükség* szó igen fontos! Ha végiglapozzuk az Újszövetséget, azt látjuk, hogy nem akárhol hangzik ez el. Csak néhányat hadd idézzek. Azt mondja Keresztelő János Jézusnak, amikor Jézus kimegy hozzá, hogy eleget tegyen a törvénynek és megkeresztelkedjen a Jordánnál: nekem van *szükségem* arra, hogy megkeresztelj, és nem neked arra, hogy én megkereszteljelek téged (Mt 3,14). Mélyebb értelmű Jézus szava, amikor imádkozni tanít bennünket, és azt mondja: nem kell bőbeszédűen imádkozni, mert az Atya jól tudja, hogy mire van *szükségetek* (Mt 6,8). Igen, a Mennyei Atya ismeri minden *szükségeteket*. Egy alkalommal, mikor Jézus gyógyított és megtámadták emiatt, elmondja a híres szavakat: nem az egészségeseknek van *szükségük* orvosra, hanem a betegeknek (Mt 9,12). Egy dolog *szükséges*, mondja Jézus a buzgó Mártának – aki kint sűrög-forog a konyhában, a nővére, Mária pedig látszólag nem csinál semmit, csak ül Jézus lábainál és hallgatja a tanítást. Márta felháborodik ezen, mire azt mondja neki Jézus:

egy a *szükséges* dolog, és Mária a jobbik részt választotta, mely el nem vétetik tőle (Lk 10,42). És ugyanezt a szót halljuk, amikor Jézus az elveszett juh példázatát mondja: egy megtérő bűnösön nagyobb öröm van a menyinyben, mint kilencvenkilenc igazon, akiknek nincs már *szükségük* arra, hogy megtérjenek (Lk 15,7). Jól érezzük a példázat drámai erejét, éppen ez a szó – „szükséges” – adja ki az ellentét életét. És végül Pál apostolt is hadd idézzem: „nem mondhatja kéz a lábnak, hogy nincs *szükségem* rád! (1Kor 12,12) Híres példázat ez a közösség egybetartozásáról. Ha ezeket sorra vesszük, talán így is visszaadhatjuk a lényegét: nem nekem *kell* megkeresztelkednem általad – mondja Keresztelő János Jézusnak; jól tudja a mennyei Atya, mi *kell* nektek – mondja Jézus; nem az egészségeseknek *kell* orvos – tanít szolgálatáról; egy a *kellő* dolog – szelídíti Mártát; egy megtérő bűnösön nagyobb öröm van, mint a kilencvenkilenc igazon, akiknek már nem *kell* megtérni – példázza Isten örömét azokon, akik új életre találnak; és nem mondhatja a kéz a lábnak, nem *kellesz* nekem – tanít Pál a keresztyén közösség titkára. Mit mondanak hát a laodiceaiak? – Gazdag vagyok, meggazdagodtam, *nem kell* semmi. Az én életemben, a mi gyülekezetünk életében, a mi egyházi életünkben nem kell már semmi. Meggazdagodtunk. Holott – szól a prófétai üzenet – még azt sem tudod, hogy te vagy a szegény (nincsen semmid), a nyavalyás (szánalomra méltó), a vak (a tévelygő), a mezítelen (a kifosztott) és a nyomorult (megvetett) Akinek nincs szüksége semmire, annak az ajándékozó Istenre sincs szüksége. De ez lehetetlen! Halálosan üres ez a laodiceai gazdagság! Ha szabad illet mondani: ez a semmi bősége! Itt minden elveszett.

És mégis, kedves testvérek! Jézus az ajtón előtt áll. Egészen pontosan úgy kellene visszaadni: ímé, oda álltam az ajtó elé! Milyen megrendítő ez. Korábban, amikor az ítéletet mondja az Úr a laodiceai gyülekezetnek, így szól: vajha forró lennél, vagy hideg lennél, de langyos vagy, azért kiköplek a számból! Ezt pedig szabatosan úgy kellene visszaadni, hogy: ki foglak köpni a számból, kész vagyok arra, hogy kiköpjelek a számból, ez eldöntött dolog. S most mégis azt mondja ennek a gyülekezetnek, ennek a magakellető, önelégült, fölkapaszkodott, semmi szükségét nem látó gyülekezetnek: ímé, az ajtód elé álltam, és zörgetek azon az ajtón, szeretnék bemenni hozzád, veled lenni. Tudjátok, milyen nagy kegyelem az, amikor ránk kopogtat az Úr! Én csak ülök itt bent, mindenem megvan, nincs szükségem semmire, nincs szükségem senkire, ami itt van, ami megvan, az elég. És kopogtat az Úr, és azt mondja: aki megnyitja előttem az ajtót és befogad, ahhoz én bemegyek és vele vacsorálok és Ő pedig énvelem. Asztalához ülök, részesedem az életében és megosztom vele az életemet.

Sokan megjegyzik, ahogy én is kezdtem az elején, hogy itt bizony nincsen dicséret, s legfeljebb a költő szavával oldhatjuk ezt a drámát: érted haragszom, nem ellened. De ezt roppant nehéz viselni és ezért mondja az Úr

nekik, hogy: „akiket szeretek, azokat megfeddem, és megfenyítem; légy buzgó és térj meg! Az édesapa szeretetével szereti őket. „Ha a fenytést elszenveditek, akkor veletek úgy bánik az Isten, mint fiaival; mert melyik fiú az, akit meg nem fenyt az apa.” (Zsidó levél 12,7) De akkor is kemények ezek a szavak. Mindazáltal csodálatosan ér véget a levél, mert még ez a laodiceai gyülekezet is kap ígéretet. És ez csodálatos. Istennél azok számára is van ígéret, akik úgy érzik, hogy befutották a kört, Istennek azok számára is van ígérete, akik éppenséggel nagyon jól elvannak Isten nélkül, Istennek azok számára is van ígérete, akik a Woody Allen film címéhez igazodva (Fogd a pénzt és fuss!), fogták a pénzt és elfutottak. Gazdag vagyok és meggazdagodtam, nincs szükségem semmire – így beszél a pökhendi keresztény. Légy buzgó, térj meg – így beszél Krisztus.

Summázzuk be ezzel a szép isteni tettel– az ígéretekkel – a hét levél magyarázatát és most a laodiceait is. Efezusnak ezt ígéri az Úr: a győztesnek adok az élet fájának gyümölcséből (2,7); Szmírnának azt ígéri: a győztesnek nem árt a második halál; (2,11) Pergamonnak azt ígéri: a győztesnek adok az elrejtett mannából (2,17); Thiatirának azt ígéri: a győztesnek adom a hajnalcsillagot (2,26); Szárdisznak azt ígéri: a győztes nevét nem törölöm ki az élet könyvéből (3,5); Filadelfiának: a győztest oszloppá teszem Istenem templomában (3,12); és végül Laodiceának ezt ígéri: a győztes együtt ül velem az én királyi székemben! (3,21) Külön-külön is nagy bőségű, fel-emelő, jövőt hozó mindegyik. De a hét gyülekezetnek mind a hét hangzik egyszerre! Hétszeres áldás, hétszeres ígéret! Laodiceáé ez: aki győz, együtt ül velem királyi székemben. Íme, az ajtó előtt állok és zörgetek. Fogadd be Krisztust, hogy valóban gazdag légy, fogadd be Őt, hogy legyen öltözeted, fogadd be, hogy láss, fogadd be Krisztust, hogy győzhess. Ahogy szép énekünkkel énekeljük: győztes leszek Uram, csak légy velem! Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU